

Dosarul nr.3ra-171/2021

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (jud. O. Ionașcu)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Vl. Clima, M. Guzun, G. Dașchevici)

DECIZIE

10 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al

Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul

Judecătorii

Svetlana Filincova

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Iurie Bejenaru

examinând în ședință publică recursul depus de Serviciul Fiscal de Stat, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Mina din Cupcini” împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la contestarea actelor administrative,

împotriva deciziei din 21 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel declarată de Serviciul Fiscal de Stat,

c o n s t a t ă:

La 14 decembrie 2017 Societatea pe Acțiuni „Mina din Cupcini” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la contestarea actelor administrative.

În motivarea acțiunii a indicat că în baza deciziei privind inițierea controlului fiscal nr. 1032 din 21 august 2017, Direcția control fiscal post operațional nr. 1 a Direcției Generale Administrare Fiscală Nord a Serviciului Fiscal de Stat a efectuat un control fiscal la fața locului prin metoda verificării tematiche privind repatrierea de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe. Controlul a durat de la 21 august 2017 – până la 25 august 2017 și a cuprins perioada de activitate 01 august 2015 – 30 iunie 2017.

A relatat reclamanta că în rezultatul controlului fiscal, la 25 august 2017 a fost întocmit actul nr. 5-673849, cu care a luat cunoștință la 01 septembrie 2017, prin care s-a constatat nerepatrierea în termenii stabiliți de legislație a sumei de 350000 de dolari SUA formată în baza transferurilor conform dispozițiilor de plată nr. 1 din 21 august 2008 în sumă de 275000 de dolari SUA și nr. 2 din 28 noiembrie 2008 în sumă de 75000 de dolari SUA în adresa „Amberstar Consultans Limited” (Marea Britanie) în baza contractului de livrare a echipamentului din 06 august 2008, pentru mașină de excavare și spargere a pietrei, cu termenul inițial de livrare și instalare cel târziu până la 30 septembrie 2008.

A menționat reclamanta că, la 20 octombrie 2017 Direcția Generală Administrare Fiscală Nord a Serviciului Fiscal de Stat a emis decizia nr. 216/2304,

prin care, pentru încălcarea legislației fiscale conform art. 5 alin. (3) și (4) din Legea cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe nr. 1466 din 29 ianuarie 1998, i-a aplicat amendă în mărime de 2752190 de lei (350000 de dolari SUA $\times$ 19,6585 $\times$ 40%) pentru nerepatrierea mijloacelor bănești în termenii stabiliți de legislație.

La 07 noiembrie 2017 reclamanta s-a adresat Serviciului Fiscal de Stat cu cerere prealabilă, solicitând anularea ca neîntemeiată a deciziei nr. 216/2304 din 20 octombrie 2017 a Direcției Generale Administrare Fiscală Nord, solicitare respinsă ca neîntemeiată prin decizia intimatului nr. 275 din 07 decembrie 2017, prin care, însă, din oficiu a fost modificată decizia nr. 216/2304 din 20 octombrie 2017 emisă de Direcția Generală Administrare Fiscală Nord, după cum urmează: în partea constatatoare la cap. I alin. 5, 6 și 8 și la cap I alin. 9 la sintagma „modificat prin acordurile adiționale că la data 31 decembrie 2015, ca urmare a termenului de repatriere a mijloacelor materiale se va începe cu data de 01 ianuarie 2016, s-au exclus, iar în partea decisivă la cap. II sintagma „2752190 de lei” s-a substituit cu sintagma „1714602 lei” (calculul amenzii reflectat în anexa nr. 1 la prezenta decizie).

A invocat reclamanta că la 06 august 2008 a încheiat cu compania „Amberstar Consultans Limited” din Marea Britanie contract de livrare a unei mașini de excavare și spargere a pietrei și anume, un excavator de model „XXXXX”, fabricat în anul 2006. Nu dispunea de mijloace financiare pentru procurarea excavatorului și a luat un credit bancar de la banca comercială „Mobiasbancă – Groupe Societe Generale” Societate pe Acțiuni în sumă de 350000 de dolari SUA pentru achiziționarea utilajului necesar producerii.

Ulterior, a întâmpinat dificultăți la aducerea excavatorului în țară, însă a primit promisiuni și garanții că va fi adus cât mai curând. În acest sens, au fost semnate mai multe acorduri adiționale la contractul din 06 august 2008, prin care reprezentanții companiei „Amberstar Consultans Limited” din Marea Britanie i-au dat asigurări ca excavatorul va fi livrat, doar că mai este necesar de timp suplimentar.

Astfel, la 20 martie 2010 a fost semnat acordul adițional nr. 1, prin care a fost prelungit termenul de livrare și dare în exploatare a utilajului până la 01 iulie 2010.

La 01 iulie 2012 a fost semnat acordul adițional nr. 2, prin care a fost prelungit termenul de livrare instalare și dare în exploatare a utilajului până la 01 iunie 2013.

La 30 octombrie 2013 a fost semnat acordul adițional nr. 3, prin care a fost prelungit termenul de livrare instalare și dare în exploatare a utilajului până la 31 decembrie 2015, totodată s-au efectuat modificări la pct. 20 din contractul din 06 august 2008, potrivit căruia întocmirea, modificarea, valabilitatea și rezilierea contractului se supun legislației Republicii Moldova. Toate divergențele dintre părți se vor soluționa prin înaintarea pretențiilor, reclamațiilor, iar în cazul nesoluționării acestora, părțile au dreptul să se adreseze în instanțele de judecată ale Republicii Moldova sau Marii Britanii la alegerea reclamantului.

Toate acordurile adiționale au fost discutate printr-un intermediar ca reprezentant al companiei „Amberstar Consultans Limited” din Marea Britanie, Bacical Mihail, care a garantat executarea obligațiilor asumate de compania nerezidentă și a acționat din numele acesteia.

A menționat reclamanta că potrivit art. 3 alin. (4) din Legea cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe nr. 1466 din 29 ianuarie 1998, pentru tranzacțiile care, potrivit contractelor, prevăd elaborarea proiectelor de documentație, fabricarea, asamblarea și furnizarea utilajului și mijloacelor tehnice complicate (nestandard), termenul de repatriere a mijloacelor materiale se consideră data stabilită prin obligațiile contractuale. În termenul stabilit compania „Amberstar Consultans Limited” din Marea Britanie și reprezentanții săi, printre care și Bacical Mihail, nu au executat obligațiile contractuale, fiind astfel deposedată de mijloacele bănești în valoare de 350000 de dolari SUA.

La 21 martie 2016 s-a adresat Procuraturii mun. Chișinău, care în baza plângerii sale privind pretenziile acțiunii de escrocherie comise de Bacical Mihail, la 07 aprilie 2016 a emis ordonanță de începere a urmăririi penale conform elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. XXXXXn Codul penal pe faptul dobândirii ilicite prin înșelăciune și abuz de încredere a mijloacelor financiare în proporții deosebit de mari de la ea, atribuindu-i nr. XXXXX, iar prin răspunsul nr. EOI/F29919/TP din 13 aprilie 2017, Administrația Fiscală și Vamală a Regatului Unit al Marii Britanii a informat Direcția Generală Administrare Fiscală Nord că compania „Amberstar Consultans Limited” din Marea Britanie a fost înființată la 30 iunie 2003 și dizolvată la 03 decembrie 2010.

A considerat reclamanta că este eronată concluzia organului fiscal expusă în decizia nr. 275 din 07 decembrie 2017 referitor la nulitatea acordurilor adiționale, deoarece pe parcursul derulării relațiilor contractuale s-a comportat cu bunăcredință și nu putea să cunoască că compania respectivă este lichidată, iar reprezentanții acesteia nu mai dispuneau de împuterniciri de a semna acordurile adiționale. Reprezentanții companiei „Amberstar Consultans Limited” din Marea Britanie intenționat și cu scopul de a însuși mijloacele bănești străine, au abuzat de încrederea societății, tergiversând timpul pentru ca să nu mai poată recupera banii în sumă de 350000 de dolari SUA.

A relatat reclamanta că potrivit art. 226 Cod civil, în cazul în care atribuțiile persoanei privind încheierea actului juridic sunt limitate prin contract, iar împuternicirile organului persoanei juridice – prin actul de constituire, în comparație cu cele stipulate prin mandat, lege sau cu cele deduse din circumstanțele în care se încheie actul juridic, acesta, încheiat fără respectarea limitelor impuse, poate fi declarat nul numai în cazul în care se demonstrează că cealaltă parte a știut sau trebuia să știe despre limitări.

Acordurile adiționale la contractul de livrare a echipamentului din 06 august 2008 nu pot fi declarate nule, deoarece nu a știut și nu avea de unde să cunoască că persoana, care semnează și aplică ștampila pe acordurile adiționale, nu mai dispune de împuterniciri, iar conform art. 5 alin. (7) lit. b) din Legea nr. 1466 din 29 ianuarie 1998, nu sunt supuse sancțiunilor pecuniare sumele nerepatriate de la export-import provenite din tranzacțiile economice externe dacă, în decurs de 3 luni de la data expirării termenului de repatriere, partenerului extern i-au fost înaintate pretenții și/sau dacă, în termen de 6 luni de la data expirării termenului de repatriere, față de acesta a fost începută procedura judiciară sau de arbitraj – pe toată perioada

examinării litigiilor în instanțele judecătorești/de arbitraj și executării hotărârilor emise.

La 20 ianuarie 2016, prin intermediul persoanei terțe Bacical Mihail, a înaintat companiei „Amberstar Consultans Limited” din Marea Britanie o reclamație, care a fost înregistrată de către ultima la 26 ianuarie 2016, însă văzând că nu se întreprinde nimic, s-a adresat Procuraturii pe faptul că a fost deposedată ilegal, prin înșelăciune și abuz de încredere, de mijloacele bănești în mărime de 350 000 de dolari SUA, ce a constituit costul utilajului, care nu i-a fost livrat.

Astfel, consideră că Bacical Mihail, acționând ca reprezentant al furnizorului străin „Amberstar Consultans Limited” din Marea Britanie, i-a cauzat prejudicii considerabile nu doar că a fost deposedată de mijloacele bănești, dar și prin faptul că a fost nevoită să restituie creditul bancar, care a fost împrumutat pentru achiziționarea utilajului necesar.

Legea cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe nr. 1466 din 29 ianuarie 1998, nu prevede că urmează a fi intentată o acțiune civilă, dar o procedură judiciară (art. 5 alin. (7) lit. b)).

Intentarea urmării penale în sine constituie procedură judiciară în vederea apărării drepturilor sale.

Mai mult ca atât, în cadrul procesului penal, odată cu stabilirea persoanelor vinovate, va fi recunoscută ca parte vătămată, obținând în așa mod dreptul la acțiune civilă.

A susținut reclamanta că Serviciul Fiscal de Stat neîntemeiat a modificat decizia nr. 216/2304 din 20 octombrie 2017, fapt prin care i-a agravat situația în sensul anulării recunoașterii de către Direcția Generală Administrare Fiscală Nord a valabilității acordurilor adiționale la contracte.

A menționat reclamanta că a respectat legislația în vigoare și nu au existat temeiuri legale pentru a fi sancționată de către Serviciul Fiscal de Stat.

A solicitat SA „Mina din Cupcini” anularea deciziei nr. 216/2304 din 20 octombrie 2017 a Direcției Generale Administrare Fiscală Nord asupra cazului de încălcare a legislației fiscale și a deciziei nr. 275 din 07 decembrie 2017 a Serviciului Fiscal de Stat pe marginea contestației împotriva deciziei nr. 216/2304 din 20 octombrie 2017, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 15 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani acțiunea depusă de SA „Mina din Cupcini” a fost admisă și au fost anulate decizia Direcției Generale Administrare Fiscală Nord nr. 216/2304 din 20 octombrie 2017 asupra cazului de încălcare a legislației comisă de SA „Mina din Cupcini” și decizia Serviciului Fiscal de Stat nr. 275 din 07 decembrie 2017 pe marginea contestației împotriva deciziei nr. 216/2304 din 20 octombrie 2017.

Prin decizia din 22 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul depus de Serviciul Fiscal de Stat și a fost menținută hotărârea din 15 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

Prin decizia din 26 februarie 2020 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul depus de Serviciul Fiscal de Stat, a fost casată integral decizia din 22 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei la Curtea de Apel Chișinău.

Prin decizia din 21 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea de apel declarată de Serviciul Fiscal de Stat.

La 11 noiembrie 2020 Serviciul Fiscal de Stat a depus recurs nemotivat, iar la 17 decembrie 2020 a prezentat partea motivată a recursului împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 21 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 15 iunie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, cu emiterea unei decizii noi de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului, Serviciul Fiscal de Stat a invocat că nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece la emiterea deciziei nu s-a elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei și nu s-a dat o apreciere corectă probelor prezentate de apelant, acordând prioritate argumentelor intimatului, care nu au avut un suport probatoriu.

A susținut că instanța de apel a interpretat în mod eronat prevederile art. 3 alin.(1) lit.a) și art. 5 alin. (7) lit. b) din Legea nr. 1466 din 29 ianuarie 1998 cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe, fundamentându-și opinia pe acorduri adiționale care de drept sunt nule.

A menționat că SA „Mina din Cupcini” în urma încheierii contractului din 06 august 2008 cu „Amberstar Consultans Limited” din Marea Britanie urma să asigure repatrierea în termen a mijloacelor bănești transferate în avans pentru importul neefectuat. Acordurile care au fost semnate ulterior privind modificarea termenului de livrare a utilajului nu pot fi luate în considerare, și sunt fără efecte juridice, din motiv că au fost încheiate cu o persoană juridică care nu avea capacitate de exercițiu, acest fapt fiind temei de nerecunoaștere a efectelor juridice ale acestora. Conform legislației în vigoare, repatrierea mijloacelor bănești urma a fi efectuată până la data de 21 august 2010 și respectiv la 28 noiembrie 2010.

Prin urmare, a considerat actele emise de Serviciul Fiscal de Stat întemeiate și legale, iar hotărârile instanțelor de judecată inferioare superficiale și ambigui.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că prezentul litigiu a fost soluționat în baza Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova, care în conformitate cu art. 257 alin. (1) Cod administrativ a intrat în vigoare la 1 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod, Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 a fost abrogată.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

În conformitate cu art. 244 alin.(1) Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că recursul depus la 11 noiembrie 2020 și respectiv motivarea recursului la 17 decembrie 2020 sunt în termen, or, decizia instanței de apel a fost adoptată la 21 octombrie 2020 și recepționată de recurent la 04 decembrie 2020 (f.d. 17, 20, 22-27, vol.II).

Prin încheierea din 09 iulie 2021 a Curții Supreme de Justiție, recursul depus de Serviciul Fiscal de Stat a fost numit pentru examinare în complet de 5 judecători.

Conform art. 247 Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, Curtea Supremă de Justiție poate decide citarea participanților la proces.

În speță, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție prin încheierea din 22 septembrie 2021 a considerat oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs.

Reprezentantul recurentului, Serviciul Fiscal de Stat, Adriana Zghibartă, în ședința instanței de recurs, a susținut recursul depus, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

Reprezentantul intimatului, SA „Mina din Cupcini”, Marian Romanaș, în ședința instanței de recurs, a solicitat respingerea recursului și menținerea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, pe care le consideră întemeiate și legale.

Audiind reprezentații părților, studiind materialele cauzei, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa integral decizia din 21 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 15 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani și de a emite o nouă decizie cu privire la respingerea acțiunii depuse de SA „Mina din Cupcini”, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: casează integral decizia instanței de apel și emite o nouă decizie.

Totodată, conform art. 194 alin. (2) din Codul administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

Din materialele cauzei rezultă că, în baza deciziei privind inițierea controlului fiscal nr. 1032 din 21 august 2017, Direcția control fiscal post operațional nr. 1 a

Direcției Generale Administrare Fiscală Nord a Serviciului Fiscal de Stat a efectuat la Societatea pe Acțiuni „Mina din Cupcini” un control fiscal la fața locului prin metoda verificării tematice privind repatrierea de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe. Controlul a durat de la 21 august 2017 – până la 25 august 2017 și a cuprins perioada de activitate 01 august 2015 – 30 iunie 2017.

În rezultatul controlului fiscal, la 25 august 2017 a fost întocmit actul nr. 5-673849, prin care s-a constatat nerepatrierea de către Societatea pe Acțiuni „Mina din Cupcini” în termenii stabiliți de legislație a sumei de 350000 de dolari SUA formată în baza transferurilor conform dispozițiilor de plată nr. 1 din 21 august 2008 în sumă de 275000 de dolari SUA și nr. 2 din 28 noiembrie 2008 în sumă de 75000 de dolari SUA în adresa „Amberstar Consultans Limited” din Marea Britanie în baza contractului de livrare a echipamentului din 06 august 2008, pentru mașină de excavare și spargere a pietrei, cu termenul inițial de livrare și instalare cel târziu până la 30 septembrie 2008 (f.d. 9-11).

La 20 octombrie 2017 Direcția Generală Administrare Fiscală Nord a emis decizia nr. 216/2304, prin care pentru încălcările legislației fiscale conform prevederilor art. 5 alin. (3) și (4) din Legea cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe nr. 1466 din 29 ianuarie 1998, Societății pe Acțiuni „Mina din Cupcini” i-a fost aplicată amendă în mărime de 2752190 de lei ($350000 \text{ de dolari SUA} \times 19,6585 \times 40\%$) pentru nerepatrierea mijloacelor bănești în termenii stabiliți de legislație (f.d. 12-13).

La 07 noiembrie 2017 Societatea pe Acțiuni „Mina din Cupcini” s-a adresat Serviciului Fiscal de Stat cu cerere prealabilă, solicitând anularea deciziei nr. 216/2304 din 20 octombrie 2017 a Direcției Generale Administrare Fiscală Nord (f.d. 17-18).

Prin decizia nr. 275 din 07 decembrie 2017 a Serviciului Fiscal de Stat, cererea prealabilă a Societății pe Acțiuni „Mina din Cupcini” a fost respinsă ca neîntemeiată și din oficiu a fost modificată decizia nr. 216/2304 din 20 octombrie 2017 emisă de Direcția Generală Administrare Fiscală Nord, după cum urmează: în partea constătătoare la cap. I alin. 5, 6 și 8 și la cap I alin. 9 la sintagma „modificat prin acordurile adiționale că la data 31 decembrie 2015, ca urmare a termenului de repatriere a mijloacelor materiale se va începe cu data de 01 ianuarie 2016, s-au exclus, iar în partea decisivă la cap. II sintagma „2752190 de lei” s-a substituit cu sintagma „1714602 lei” (calculul amenzii reflectat în anexa nr. 1 la prezenta decizie) (f.d. 14-15).

La caz, după cum rezultă din actele dosarului, SA „Mina din Cupcini” invocă ilegalitatea deciziei nr. 216/2304 din 20 octombrie 2017 a Direcției Generale Administrare Fiscală Nord asupra cazului de încălcare a legislației fiscale și a deciziei nr. 275 din 07 decembrie 2017 a Serviciului Fiscal de Stat pe marginea contestației împotriva deciziei nr. 216/2304 din 20 octombrie 2017.

Judecând cauza, prima instanță, prin hotărârea din 15 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani a admis acțiunea depusă de SA „Mina din Cupcini” și a anulat decizia Direcției Generale Administrare Fiscală Nord nr. 216/2304 din 20 octombrie 2017 asupra cazului de încălcare a legislației comisă de

SA „Mina din Cupcini” și decizia Serviciului Fiscal de Stat nr. 275 din 07 decembrie 2017 pe marginea contestației împotriva deciziei nr. 216/2304 din 20 octombrie 2017.

Fiind investită cu judecarea cauzei în ordine de apel, instanța de apel a ajuns la concluzia respingerii apelului depus de către Serviciul Fiscal de Stat și menținerii hotărârii primei instanțe.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, a ajuns la concluzia că soluția dată de către instanțele ierarhic inferioare este greșită reieșind din următoarele.

Astfel, art. 1 alin. (1) și (2) din Legea cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe (în redacția în vigoare la data emiterii deciziilor contestate) stabilește modul de activitate, drepturile, obligațiile și responsabilitatea agenților economici, și a autorităților administrației publice în domeniul repatrierii mijloacelor bănești, mărfurilor și serviciilor provenite din tranzacțiile economice externe.

Obiectivele principale ale prezentei legi sînt protecția suveranității și asigurarea securității economice a țării, dezvoltarea economiei naționale prin intermediul stimulării activității economice externe, asigurarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe.

Conform art. 2 din aceeași lege se definesc următoarele noțiuni de bază:

-tranzacții economice externe - tranzacții de export, reexport, import, reimport, barter, cooperare, leasing și orice alte operațiuni și tranzacții externe;

-repatrierea mijloacelor bănești - încasarea de la nerezidenți, în termenul stabilit, a mijloacelor bănești aferente exportului de mărfuri, prestării de servicii/lucrări nerezidenților, precum și altor operațiuni și tranzacții externe în conturi deschise la băncile licențiate în Republica Moldova, volumul mijloacelor fiind indicat în declarația vamală, iar costul serviciilor prestate sau al lucrărilor executate în documentele confirmative (contract, acte privind lucrările executate sau serviciile prestate, factură/invoice);

-data repatrierii mijloacelor bănești - data la care sumele de încasat au fost trecute în contul exportatorului sau importatorului (responsabilului financiar) la băncile licențiate din Republica Moldova.

Pe parcursul judecării cauzei s-a stabilit că la 06 august 2008 Societatea pe Acțiuni „Mina din Cupcini”, în calitate de cumpărător, a încheiat cu compania „Amberstar Consultans Limited” din Marea Britanie, în calitate de vânzător, contract de livrare a echipamentului, prin care vânzătorul s-a obligat să livreze, să instaleze și să dea în exploatare mașina pentru excavarea și spargerea pietrei naturale, conform specificărilor tehnice, care urma să fie livrată până la 30 septembrie 2008, cu condiția efectuării plății. Valoarea totală a contractului a fost stabilită în sumă de 350000 de dolari SUA (f.d. 24-27), care a fost achitată în baza transferurilor conform dispozițiilor de plată nr. 1 din 21 august 2008 în sumă de 275000 de dolari SUA și nr. 2 din 28 noiembrie 2008 în sumă de 75000 de dolari SUA în adresa „Amberstar Consultans Limited” din Marea Britanie.

În termenul stabilit de contract, 30 septembrie 2008, echipamentul respectiv nu a fost livrat, instalat și dat în exploatare.

Totodată, la 20 martie 2010 între Societatea pe Acțiuni „Mina din Cupcini” și compania „Amberstar Consultans Limited” din Marea Britanie a fost încheiat acordul adițional nr. 1 la contractul de livrare a echipamentului din 06 august 2008, prin care vânzătorul s-a obligat să livreze, să instaleze și să dea în exploatare echipamentul în termen până la 01 iunie 2010 (f.d. 21).

La 01 iulie 2012, peste 2 ani de la expirarea termenului stabilit în acordul adițional din 20 martie 2010 între Societatea pe Acțiuni „Mina din Cupcini” și compania „Amberstar Consultans Limited” din Marea Britanie a fost încheiat un alt acord adițional nr. 2 la contractul de livrare a echipamentului din 06 august 2008, prin care vânzătorul s-a obligat să livreze, să instaleze și să dea în exploatare echipamentul în termen până la 01 iunie 2013 (f.d. 23).

La 30 octombrie 2013 între Societatea pe Acțiuni „Mina din Cupcini” și compania „Amberstar Consultans Limited” din Marea Britanie a mai fost încheiat un acord adițional nr. 3 la contractul de livrare a echipamentului din 06 august 2008, prin care vânzătorul s-a obligat să livreze, să instaleze și să dea în exploatare echipamentul în termen până la 31 decembrie 2015 (f.d. 22).

Tot din actele cauzei s-a stabilit că prin răspunsul Administrației Fiscale și Vamale a Regatului Unit al Marii Britanii nr. EOI/F29919TP din 13 aprilie 2017 a fost informată Direcția Generală Administrare Fiscală Nord a Serviciului Fiscal de Stat că „Amberstar Consultans Limited” din Marea Britanie a fost înființată la 30 iunie 2003 și a fost dizolvată la 03 decembrie 2010 (f.d.7-73, vol. I).

Aici, Completul specializat reține că, acordurile adiționale la contractul de bază au fost încheiate după data dizolvării Companiei „Amberstar Consultans Limited”, iar intimatul SA „Mina din Cupcini” nu a întreprins careva măsuri să interpeleze autoritățile competente din Marea Britanie pentru a verifica competența juridică a „Amberstar Consultans Limited” din Marea Britanie, inclusiv data constituirii, dacă această companie activează sau dacă este radiată.

Prin urmare, este neîntemeiat argumentul instanțelor ierarhic inferioare, precum că SA „Mina din Cupcini” fiind cumpărător de bună-credință nu a cunoscut și nu avea de unde să cunoască despre faptul că „Amberstar Consultans Limited” din Marea Britanie este dizolvată din data de 03 decembrie 2010, deoarece ulterior încheierii contractului din 06 august 2008, părțile au încheiat acorduri adiționale prin care s-a modificat esențial termenul de livrare a bunului. Mai mult, conform explicațiilor reprezentantului intimatului, date în ședința instanței de recurs, toate tratativele referitor la încheierea acordurilor adiționale la contract, au fost duse nu cu reprezentantul oficial al Companiei „Amberstar Consultans Limited” din Marea Britanie, dar cu persoana terță Bacical Mihail, în care au avut deplină încredere.

Tot aici, instanța de recurs menționează că intimatul după expirarea termenului de livrare a echipamentului prevăzut de contract a avut la dispoziție un termen rezonabil mai mult de 5 ani pentru a interpela autoritățile competente din Marea Britanie în vederea verificării competenței juridice a persoanei juridice și de a întreprinde măsuri necesare în scopul revendicării bunului sau a mijloacelor bănești achitate pentru aceasta.

Astfel, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că reclamantul/intimat nu poate fi considerat ca cumpărător de bună-credință, reieșind din faptul că prevederile contractuale expres prevăd termenul limită de livrare a mașinii de excavare și spargere a pietrei pînă la data de 30 septembrie 2008, iar intimatul fără a verifica motivele neexecutării în termenul prevăzut în contract, competențele juridice a companiei străine „Amberstar Consultants Limited” din Marea Britanie a acceptat pe parcurs de mai mulți ani, acorduri adiționale încheiate prin intermediul unei persoane terțe, care depășeau cu mult termenul de livrare prevăzut de contractul inițial.

În aceste circumstanțe, SA „Mina din Cupcini” urmează să-și asume riscul la încheierea actelor cu efecte juridice pentru ambele părți, or aceasta urma să se asigure că partea contractantă cu care a încheiat contractul și ulterior acordurile adiționale este o persoană juridică cu capacitate de exercițiu deplină.

Conform art. 5 alin. (7) lit. b) din Legea cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe nr. 1466 din 29 ianuarie 1998, nu sunt supuse sancțiunilor pecuniare sumele nerepatriate de la export-import provenite din tranzacțiile economice externe dacă, în decurs de 3 luni de la data expirării termenului de repatriere, partenerului extern i-au fost înaintate pretenții și/sau dacă, în termen de 6 luni de la data expirării termenului de repatriere, față de acesta a fost începută procedura judiciară sau de arbitraj – pe toată perioada examinării litigiilor în instanțele judecătorești/de arbitraj și executării hotărârilor emise.

Conform art. 3 alin. (1) lit. a) al legii sus-indicate, agenții economici rezidenți ai Republicii Moldova, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, sunt obligați să înregistreze în conturile lor din băncile licențiate ale Republicii Moldova încasările de la export, sumele transferate în avans pentru importul neefectuat, să efectueze importul de mărfuri și servicii în urma plăților pentru import sau să repatrieze mijloacele bănești și/sau materiale în urma altor tranzacții economice externe (în continuare repatrierea mijloacelor bănești și materiale) în termenele stabilite, după cum urmează: în contractele de vânzare-cumpărare, barter, de export în regim de consignație - în termenul stabilit în contract, dar nu mai mult de 2 ani de la data expedierii mărfurilor respective sau efectuării plății pentru marfă.

La caz, suma de 275000 de dolari SUA a fost transferată la data de 21 august 2008, conform dispozițiilor de plată nr. 1, iar suma de 75000 de dolari SUA a fost transferată la data de 28 noiembrie 2008, conform dispoziției de plată nr. 2.

Respectiv, data expirării termenului de repatriere, conform art. 3 alin. (1) lit. a) din Legea sus-enunțată, este data de 21 august 2010 și 28 noiembrie 2010.

Or, din actele dosarului, cât și din explicațiile reprezentantului intimatului date în instanța de recurs este cert faptul că Societatea pe Acțiuni „Mina din Cupcini” a înaintat Companiei „Amberstar Consultants Limited” din Marea Britanie pretenția nr. 02/01-16 din 26 ianuarie 2016, prin intermediul persoanei terțe Bacical Mihail, care nu avea împuterniciri legale să reprezinte Compania „Amberstar Consultants Limited” din Marea Britanie solicitînd executarea prevederilor contractului de livrare a echipamentului din 06 august 2008 și acordurilor adiționale la acesta sau

rambursarea mijloacelor bănești achitate, precum și a penalităților și sancțiunilor prevăzute de contractul menționat și legislația în vigoare, în caz contrar va înainta acțiune în judecată pentru repararea prejudiciului cauzat (f.d. 20).

Astfel, instanța de recurs consideră că SA „Mina din Cupcini” nu a întreprins careva acțiuni concrete conform legislației în vigoare, prevederilor contractuale, cât și pretenției nr. 02/01-16 din 26 ianuarie 2016 înaintate Companiei „Amberstar Consultans Limited” din Marea Britanie cu scopul de livrare a excavatorului în țară sau de returnare a banilor achitați direct Companiei „Amberstar Consultans Limited” din Marea Britanie și nu s-a încadrat în termenul de 3 luni de la data expirării termenului de repatriere.

Tot din materialele dosarului reiese că prin ordonanța procurorului în Procuratura mun. Chișinău din 07 aprilie 2016, emisă în rezultatul examinării materialelor procesului penal nr. 60ac/16 din 24 martie 2016, (înregistrate în baza plângerii depuse de directorul Societății pe Acțiuni „Mina din Cupcini”, Serghei Cașceev, privind pretinsele acțiuni de escrocherie comise de către numitul Bacical Mihail), s-a început urmărirea penală conform elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. XXXXX Codul penal, - escrocheria, pe faptul dobândirii ilicite prin înșelăciune și abuz de încredere a mijloacelor financiare în proporții deosebit de mari de la societatea pe acțiuni „Mina din Cupcini”, atribuindu-i nr. XXXXX (f.d. 19).

La fel, instanța de recurs constată că nici în acest caz termenul de 6 luni nu a fost respectat de către intimată. Mai mult, conform ordonanței din 07 aprilie 2016, plângerea a fost înaintată privind pretinsele acțiuni de escrocherie comise de către Mihail Bacical, acesta fiind o persoană terță și nu față de factorii de decizie a Companiei „Amberstar Consultans Limited” din Marea Britanie.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că este neîntemeiată concluzia instanței de apel precum că speței îi sunt aplicabile prevederile art. 5 alin. (7) din Legea nr. 1466 din 29 ianuarie 1998, dat fiind faptul că potrivit înscrisurilor din dosar, pe numele Companiei „Amberstar Consultans Limited” din Marea Britanie nu este pornită nici o cauză penală sau intentată careva acțiune în justiție sau de arbitraj.

Astfel, nu pot fi reținute argumentele invocate în cererea de chemare în judecată, susținute și de instanțele de judecată ierarhic inferioare, precum că intimatul a fost pus în imposibilitate de a beneficia de efectele dispozițiilor normei sus-indicate din motive neimputabile voinței acesteia, situație ce derogă de la competența delictului imputat de Serviciul Fiscal de Stat intimatului prin actul administrativ contestat, în condițiile în care intimatul SA „Mina din Cupcini” a întreprins acțiuni, inițial în vederea realizării contractului încheiat, iar ulterior în vederea stabilirii circumstanțelor relevate și eventual a reparării prejudiciului cauzat în ordinea procedurii penale, fapt ce rezidă din calitatea acesteia de parte vătămată, atribuită la momentul actual, inclusiv și cu dreptul la acțiune civilă.

Or, pornirea cauzei penale în privința unui terț nu probează inițierea unei acțiuni civile în instanța de judecată sau de arbitraj împotriva Companiei „Amberstar Consultans Limited” din Marea Britanie – parte a contractului, iar în aceste condiții acțiunile reclamantului/intimat nu se încadrează în prevederile art. 5

alin. (7) din Legea cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe.

În acest sens, instanța de recurs conchide că SA „Mina din Cupcini” nu era lipsită de dreptul să înainteze pretenții în termen de 3 luni de la data expirării termenului de repatriere, partenerului extern, și/sau în termen de 6 luni de la data expirării termenului de repatriere, dacă față de aceasta a fost începută procedura judiciară sau de arbitraj. Or, odată ce procedura judiciară și de arbitraj față de Compania „Amberstar Consultants Limited” din Marea Britanie nu a fost inițiată, iar termenul de adresare este expirat, Completul specializat conchide că în cazul din speță nu pot fi aplicabile prevederile art. 5 alin. (7) lit.b) din Legea nr. 1466 din 29 ianuarie 1998.

Reieșind din circumstanțele cauzei, raportate la normele de drept material aplicabile în speță, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că SA „Mina din Cupcini” în urma încheierii contractului din 06 august 2008 cu „Amberstar Consultants Limited” din Marea Britanie urma să asigure repatrierea în termen a mijloacelor bănești transferate în avans pentru importul neefectuat. Colegiul lărgit consideră că corect Serviciul Fiscal de Stat a recunoscut fără efecte acordurile care au fost semnate ulterior privind modificarea termenului de livrare a utilajului, din motiv că au fost încheiate cu o persoană juridică care nu avea capacitate de exercițiu. Conform legislației în vigoare, repatrierea mijloacelor bănești urma să fie efectuată până la data de 21 august 2010 și respectiv, 28 noiembrie 2010.

Așadar, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că decizia nr. 216/2304 din 20 octombrie 2017 a Direcției Generale Administrare Fiscală Nord asupra cazului de încălcare a legislației fiscale și decizia nr. 275 din 07 decembrie 2017 a Serviciului Fiscal de Stat pe marginea contestației împotriva deciziei nr. 216/2304 din 20 octombrie 2017 contestate de SA „Mina din Cupcini” sunt emise în baza legislației în vigoare, și prin urmare, temeiuri legale de anulare a acestora nu sunt.

Nu poate fi reținut nici argumentul reclamantului din acțiune precum că Serviciul Fiscal de Stat neîntemeiat a modificat decizia nr. 216/2304 din 20 octombrie 2017, fapt prin care i-a agravat situația în sensul anulării recunoașterii de către Direcția Generală Administrare Fiscală Nord a valabilității acordurilor adiționale la contracte, deoarece conform prevederilor art. 134 alin. (3) din Codul fiscal, Serviciul Fiscal de Stat este în drept să revoce, să modifice sau să suspende în condițiile legii, actele sale cu caracter normativ și cele cu caracter individual dacă ele contravin legislației.

Respectiv, aceste prevederi au servit drept temei pentru Serviciul Fiscal de Stat de a modifica decizia nr. 216/2304 din 20 octombrie 2017 a Direcției Generale Administrare Fiscală Nord. Totodată, instanța de recurs menționează că prin decizia nr. 275 din 07 decembrie 2017 corect au fost recunoscute acordurile semnate de părți fără efecte juridice, deoarece au fost semnate cu o persoană juridică care nu avea capacitate de exercițiu.

Nu poate fi reținut nici argumentul reprezentantului intimatului SA „Mina din Cupcini”, Marian Romanăș susținut în ședința instanței de recurs, precum că Serviciul Fiscal de Stat a aplicat sancțiunea fiscală intimatului cu încălcarea termenului de prescripție prevăzut de Codul Fiscal, dat fiind faptul că sancțiunea pecuniară a fost aplicată de către Serviciul Fiscal de Stat nu în baza Codului Fiscal, dar în baza Legii cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe nr. 1466 din 29.01.1998.

Astfel, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră întemeiat argumentul recurentului că, atât instanța de apel, cât și prima instanță au emis actele judecătorești contestate cu aplicarea eronată a normelor de drept material.

Prin urmare, ținând cont de natura litigiului și de marja de apreciere a instanței de judecată, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanțele ierarhic inferioare neîntemeiat au admis cererea de chemare în judecată, fapt ce impune necesitatea casării deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și emiterii unei noi decizii de respingere a acțiunii.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. c), art. 248 alin. (2) Cod administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul depus de Serviciul Fiscal de Stat.

Se casează integral decizia din 21 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 15 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Mina din Cupcini” împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la contestarea actelor administrative și se emite o nouă decizie prin care:

Se respinge cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Mina din Cupcini” împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la contestarea actelor administrative.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Iurie Bejenaru